

16.1.2020

OT-keskusten eteneminen

Marjo Malja, sosiaalineuvos
Ritva Halila, ylilääkäri
Susanna Hoikkala, neuvotteleva virkamies

TYÖRYHMÄ 1.3.2019 - 31.5.2020

Työryhmän tehtävänä on

- jatkaa LAPE-muutosohjelmassa käynnistettyä valmistelutyötä vaativimpiin lasten ja nuorten palvelutarpeisiin vastaavien osaamis- ja tukikeskusten (OT-keskusten) valmistelutyötä,
- tehdä yhteistoimintaa VIP-verkoston kanssa sekä
- tehdä esitys OT-keskusten rakenteesta, tehtävistä, rahoituksesta ja johtamisesta sekä mahdollisista lainsäädännön muutostarpeista

Asettamispäätöksessä todetaan, että:

- OT-keskusten tarkoituksen on varmistaa
 - harvoin tarvittavat suoran asiakastyön palvelut (kuten koulukodit/yhdistelmäyksiköt)
 - osaamisen tuen eri tasojen (perus-, erityis- ja vaativin taso) ammattilaisille.
- OT-suunnittelutyö kytketään maakuntien yhteistoiminta-alueiden kehittämisen ja ohjauksen työhön.
- Työryhmästä toimii yhteistyössä asiaa koskevia lakimuutoksia valmistelevien työryhmien kanssa.

TYÖRYHMÄN TAVOITTEENA ON ARVIOIDA JA TARKENTAA:

- 1) Mitä sosiaali- ja terveydenhuollon lasten, nuorten ja perheiden asiakasryhmiä OT-keskustoiminnalla tuetaan suorilla asiakaspalveluilla tai konsultoiden;
- 2) Millainen rooli järjestöjen tuottamilla vaativilla erityispalveluilla sekä valtion ja yksityisten ylläpitämällä koulukodeilla ja kehittyvillä vaativan tason yhdistelmäyksiköillä on osana OT-keskustoimintaa ja sen verkoston toimintaa;
- 3) Miten OT-keskustoiminta kytkeytyy ja toimii yhteen VIP-verkoston kanssa;
- 4) Miten OT-keskustoiminta voidaan kytkeä sote-/maku-uudistuksen yhteydessä kehittyvään maakunnalliseen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio (TKI) –toimintaan;
- 5) Miten näyttöön perustuvien menetelmien koordinaatio ja käyttöön juurruttamisen tuki yhteistyössä ITLAn ja palvelujärjestelmän muiden toimijoiden kanssa toteutetaan;
- 6) Miten toteutetaan työnjako OT-keskusalueiden kesken;
- 7) Miten edistetään keskusten toiminnassa digipalveluja, monimuotoisia konsultaatiopalveluja sekä liikkuvia palveluja;
- 8) OT-keskusten rahoitus- ja johtamisjärjestelmää ja sen kehittämistä;
- 9) Miltä osin tarvitaan lainsäädäntömuutoksia ja keskusten toimintaa sääntelevää lainsäädäntöä.

3 16.1.2020

Marjo Malja, Ritva Halila, Susanna Hoikkala

Jäsenet:

- Mikael Palola, Keski-Suomen sote-maku –vastuuvalmistelija
- Mari Antikainen, vastuusotevalmistelija, Kuopio
- Ilona Luoma, lastenpsykiatrian professori, Kuopio
- Riitta Hakoma, lapsi- ja perhepalveluiden johtaja, EKSOTE
- Klaus Ranta, linjajohtaja (nuorisopsykiatria), HUS
- Riitta Vartio, avohuollon päällikkö, Helsingin kaupunki
- Laura Yliruka, kehittämispäällikkö, Socca/HUS
- Kaisu Toivonen, perusopetusjohtaja, Espoo
- Kaija Puura, lastenpsykiatrian professori, ylilääkäri, TAYS
- Tuire Sannisto, ylilääkäri, Tampere
(Kouluterveydenhuolto/Perhekeskusverkoston edustaja)
- Päivi Saukko, sote-koordinaattori, Etelä-Pohjanmaa
- Matti Hursti, sivistysjohtaja, Ylöjärvi
- Jarmo Salo, hallinnollinen apulaisylilääkäri, OYS (lastentaudit)
- Jarmo Körkkö, lastentautien erikoislääkäri (kehitysvammahuolto), PPSHP
- Mikko Hulkkonen, muutosagentti, Varsinais-Suomi
- Anna Mäkelä, ylilääkäri, Satakunnan sairaanhoitopiiri
- Jussi Björninen, palvelualuejohtaja, Vaasa
- Kokemusasiantuntijatyöpari:
Yontale Gebrenegus ja Nazia Kautto, Osallisuuden aika
- Riitta Särkelä, pääsihteeri, Ensi- ja turvakotien liitto
- Jussi Ketonen, kehitysjohtaja, Lauste
- Jussi Pihkala, opetusneuvos, OKM
- Tarja Pösö, sosiaalityön professori, Tampereen yliopisto
- Johanna Lammi-Taskula, johtaja, THL
- Matti Salminen, valtion koulukotien johtaja, THL
- Taina Mäntyranta, lääkintöneuvos, STM
- Mikko Huovila, erityisasiantuntija, STM
- Juha Luomala, sosiaalineuvos, STM

- Pj Ritva Halila, ylilääkäri, STM
- varapj Marjo Malja, sosiaalineuvos, STM

Asiantuntijasihteerit:

- Susanna Hoikkala, neuvotteleva virkamies, STM
- Mia Tapiola, lastenpsykiatri, Carea

Pysyvät asiantuntijat:

- Nanna Miettunen, THL
- Anniina Kaittila Yliopistonlehtori (sosiaalityö), Turun yliopisto
- Saara Leppinen, neuvotteleva virkamies, STM
- Anna Tiili, sosiaalityöntekijä, Helsinki
- Päivi Nurmi-Koikkalainen, johtava asiantuntija (vammaispalvelut), THL
- Petra Kouvonon, kehitysjohtaja, ITLA
- Marja Heikkilä, johtaja, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
- Leena Repokari, linjajohtaja (lastenpsykiatria), HUS
- Riitta-Kerttu Kaltiala-Heino, professori, ylilääkäri (nuorisopsykiatria), PSHP/TaY

KEVÄT 2019 / TYÖNYRKIT

- Päätetty perustaa työnyrkit, jotka tarkentavat oman annetun aiheensa osalta asettamispäätöksessä annettuja tehtäviä.
- Työn pohjana käytetään OT-keskusten aiemman vaiheen valmistelun raporttia (4/2019).
- Tarkastelua tulee tehdä pitäen mielessä niin sosiaali- ja terveydenhuollon kuin sivistyksen näkökulmat, mutta myös muut hallinnonalat (kuten poliisi ja maahanmuutto) huomioidaan. Lisäksi huomioon tulee ottaa erityisesti valtion koulukotien ja sosiaalialan osaamiskeskusten työ ja potentiaali toimia OT-keskusverkostossa ja alueensa työn edistäjinä myös tulevaisuudessa.
- Työnyrkeiltä odotetaan tammi- ja maaliskuun valtakunnallisen OT-ryhmän kokouksiin ehdotuksia etenemisestä ko. teeman osalta. Näistä esittelyistä vastaavat työnyrkkien puheenjohtajat.
- Työrukkasilta odotetaan tiivistä PowerPoint- esitystä omasta teemasta. Tavoitteena on kiteyttää ratkaisuehdotukset, joilla pääsemme eteenpäin OT-keskusten valmistelussa. Perusteluja voi kirjata myös taustamuistion muotoon.

Asiakasnäkökulman tarkempi määrittely

- Mitkä ovat OT-palvelut ja niiden suhde muihin palveluihin?
- Millä tavoin palveluja tuotetaan?
- (eri tasojen määrittelyä, vrt. Ilona Luoman esitys, pitäisi saada tasapainoinen si-so-te näkökulma)
 - Laura Yliruka, pj.
 - Jussi Björninen / Jussi Ketonen
 - Kaisu Toivonen
 - Jussi Pihkala / VIP
 - Mia Tapiola
 - Riitta Hakoma
 - Riitta Särkelä
 - Riittakerttu Kaltiala (EVAt)
 - Yontale Gebrenegus
 - Ilona Luoma
 - Päivi Nurmi-Koikkalainen
 - Perusterveydenhuollon edustaja

OT ja järjestöt

- Tehtävänä tarkentaa sitä, mikä on järjestöjen rooli OT-keskuksissa ja miten toiminta tältä osin tulisi rahoittaa?
- Mitä vaatii lainsäädännöltä?
 - Riitta Särkelä, pj.
 - Jussi Ketonen
 - Ulla Kuittu
 - Riitta Hakoma
 - työelämäprofessori Oona Ylönen
 - Mikkeli / toiminnanjohtaja Sirkku Mehtola
 - Kaarlo Simojoki?
 - Marjo Malja
 - Laura Yliruka

Koulukotien palvelut ja vaativan erityistason asiakaspalvelujen yhdistelmä

- Miten vaativan sijaishuollon työryhmän työ yhdistyy OT-keskustyöhön?
- Mitä vaativa sijaishuolto odottaa OT-keskuksista (tulee konkretisoida sitä, millaista tukea OT-keskukset voivat antaa vaativalle sijaishuollolle, menetelmien tukea, koulutusta jne.)?
- Mitä vaatii rahoitukselta ja lainsäädännöltä (mm. keskittämisasiasetukset ja sotelainsäädäntö sekä yhdyspinta sivistykseen)?
 - Matti Salminen, pj.
 - Tiina Korpela-Liimatainen
 - Susanna Hoikkala
 - Jussi Björninen / Jussi Ketonen
 - Jussi Pihkala/VIP
 - Anna Tiili
 - Mari Antikainen
 - Nazia Kautto

VIP-verkoston kanssa tehtävä yhteistyö

- Läpäisevänä kaikissa ryhmissä, mutta silti oma ryhmä
- Pohjaa mm. VIP-verkoston materiaaleissa ja Keski-Suomen materiaaleissa
 - Jussi Pihkala, pj.
 - Terhi Ojala
 - Pirjo Koivula
 - Marjo Malja
 - Ritva Halila
 - Matti Hursti
 - Riitta Hakoma

Yhdyspinta laajempaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan maakunnissa ja alueilla

- Miten mm. TEAS rahoituksia voi hyödyntää tässä?
- Miten uudistuva lainsäädäntö voi tukea OT-keskustoiminnan kehittämistä?
- Miten sosiaalihuollon käytäntölähtöinen tutkimus / sen vahvistaminen valtakunnallisesti etenee ja miten kytkeytyy OT-keskustyöhön?
 - Juha Luomala, pj.
 - Saara Leppinen
 - Ritva Halila
 - THL / Päivi Petrelius, varalla Pia Erikson
 - Tarja Pösö
 - Tarja Kauppila
 - Professori Maritta Törrönen tai Mirja Satka?
 - Tarja Linnankivi/HUS?
 - Jaana Jokinen?

Näyttöön perustuvat menetelmät

- Miten tukea koko palvelujärjestelmää tässä?
- Miten saadaan myös tältä puolelta si-so-te yhteinen etenemään ja vahvistumaan?
- Lisäksi ryhmän tulee tehdä pohjaesitys OT-keskusten välisestä työnjaosta
 - Klaus Ranta, pj.
 - Petra Kouvonen / ITLA
 - Leena Repokari
 - Laura Yliruka
 - Marja Heikkilä
 - Jaana Jokinen
 - perusterveydenhuollon edustaja: Tuire Sannisto
 - Anniina Kaittila
 - Eija Ala-Torppari-Peltola

Digipalvelut ja sähköinen OT-keskus / asiantuntijaverkoston alusta

- Miten saadaan toteutumaan?
- Mitä vaatii toiminnallisesti ja rahoitukselta?
- Ryhmä selvittää, voisiko OT-keskuksille tuottaa VIP-verkoston kaltaisen ketterän portaalin toiminnan rakentamisen ajaksi ja miten se rahoitetaan?
- Onko lainsäädäntöä tarpeen tältä osin tarkistaa?
 - Mikko Huovila / Diti, pj.
 - Mikko Hulkkonen
 - Maarit Pirttijärvi / Poske
 - Marjo Malja
 - Kaija Puura
 - Tarja Kauppila
 - Terveyskylän edustaja?

Rahoitus ja johtamisjärjestelmä

- Etelä-Suomi ja Varsinais-Suomi tuottavat ehdotuksen maaliskuun kokoukseen, jonka perusteella päätetään, miten tässä asiassa edetään. Ehdotuksessa huomioidaan ryhmän 2 näkökulmat.
- Vastuuhenkilöiksi ehdotuksen tuottamiseen nimetään:
 - Mikko Hulkkonen, pj
 - Laura Yliruka
 - Klaus Ranta
 - Tiina Turkia
 - Riitta Särkelä
- Asiaan vaikuttaa Sote-uudistuksen eteneminen ja myös tulevat valtionavustushaut (Miten rahoitusta voidaan hyödyntää OT-keskusten työn alueella)
- Selvitetään, miten aukeavat rahoitukset sopisivat OT-keskustyön käynnistämiseen (VM)

Yhteisten keskustelujen pohjalta mahdollisesti nimetään myöhemmin omat työryhmit myös näihin teemoihin, mutta tässä kohti edetään seuraavasti:

- **OT-alueiden kesken sovittu työnjako** (mitä kehitetään ja koordinoidaan mistäkin käsin ns. painopisteet ja vetovastuut, verrattava kansainvälisiin malleihin)
 - Terveystuon osalta vahva keskittämisasetus, sosiaaliuonon osalta perustuu sopimuksiin -> näistä sekä VIP mukaan lukien tulisi saada yhtenäinen näkemys, miten edetään
 - Työnjako voidaan tehdä, kun työryhmit 1-6 ovat edenneet työssään, mutta jo tässä vaiheessa ryhmä 6 voi tehdä pohjaehdotuksen käyttäen pohjana OT-raportin sivulla 45 esitettyä TUTKIMUKSELLISTA työnjakoa ja nelikentän s. 44 ja <http://perspectivity.org/wp-content/uploads/2013/10/A-Leaders-Framework-for-Decision-Making-HBR.pdf>
- **Lainsäädäntömuutosten esitykset**
 - tehdään työryhmit / työryhmän esityksen mukaan
 - käsitellään maaliskuun ja toukokuun OT-ryhmän kokouksissa
- **Vaikuttamisryhmä (uusi)**
 - Tehtävänä on tuottaa tukimateriaalia työryhmän työn etenemisen tueksi. Mm. tuottaa hissipuheet ja kuviot selkeämmäksi ja vastaamaan työryhmiten työn tuloksia.
 - Ydinryhmän muodostavat työryhmiten puheenjohtajat sekä koko ryhmän puheenjohtajat ja sihteerit vahvistettuna palvelumuotoilijalla ja/tai graafikolla